

Parti, som tog Initiativet til Dagsordenen. Han har maaske troet, at vor Mening med at fremsætte Dagsordenen ikke var andet end paa den nemmeste Maade, vi kunde hitte paa, at skaffe et os ubehageligt Forslag ud af Verden. Jeg kan forsikre om, at det var ikke Meningen fra Venstremedlemmernes Side i det paagældende Udvalg. Det var vor oprigtige Alvor med at give Dagsordenen det Indhold, den fik, at Sagen burde fremmes. Ikke et af Venstres Medlemmer havde en anden Opfattelse. Naar Stillingen nu er imidlertid den, at der er en principiel Uvilje mod at lovgive paa dette Omraade, som man dog samtidig ikke kan andet end erkende er humant og smukt, saa har det ærede Medlem for Kjøbenhavns 10de Valgkreds (J. Jensen) egentlig allerede angivet Grunden. Med særdeles stor Oprigtighed gentog han en Ytring, som jeg straks bed Mærke i i Formiddags, nemlig den, at det er en sørgelig Nødvendighed, at man overhovedet skal lovgive paa dette Omraade. Det er sandt, det vilde være bedre, om man ikke behøvede det, men dette er ikke særligt for denne Sag. Det staar allerede i Fortalen til jyske Lov, om jeg mindes ret, at hvis alle Mennesker vare saa gode, som de burde være, og fulgte Guds Bud, og hvad dertil hører, vilde Lov og Dommere være uforholdne; men siden Synden er kommen ind i Verden ved Evas slette Handling, er det nødvendigt at have Lov og Dommere. Jeg kan ikke se, at det gælder anderledes paa dette Omraade end paa andre, og det er altsaa en meget gammel Skade. Der trænges her til en Lovgivning, og i saa Fald maa vi ønske den saa fyldig, omfattende og tidssvarende som muligt. Med Hensyn til Hovedpunkterne i det nærværende Forslag er der tre Ting, der særlig have givet Anledning til Forhandling. Den første angik Lovens Omraade. Derom vil jeg gerne nøjes med at henvise til, hvad jeg sagde i Formiddags, at det er en Sag, hvor man gennem en Udvalgsbehandling bedre naar et Resultat end gennem en fortsat første Behandling, særlig paa dette Tidspunkt af Døgnet. Naar vi derimod komme til de forskellige Persongrupper, der ere indtagne under Loven, vil jeg med Hensyn til den første, Børnene, sige, at det vilde gøre mig meget ondt, om man ikke skulde naa længere end til at forbyde erhvervs-mæssigt Arbejde for Børn under det 12te Aar. Jeg vil først og fremmest da gøre opmærksom paa, at i 1872 foreslog en Højreregering, at Børnearbejde skulde være

forbudt under det 12te Aar, og det strandede kun paa Landstingets Modstand, saa at man maatte nøjes med under det 10de Aar. Det forekommer mig, at det vilde være grimt, om man efter 27 Aars Forløb ikke skulde være kommen videre end til det, som Højreregeringen foreslog i 1872. Det er ganske sikkert, at vi komme til at gøre et meget stort Spring, men jeg maa da minde om en meget nærliggende Analogi. Om kortere eller længere Tid vil Rigsdagen komme til at beskæftige sig med Forslag om en ny Proces's Indførelse. Den kunde være bleven et mindre Spring fra den Tilstand, vi nu leve under, hvis man efterhaanden havde reformeret i den lange Periode, der er gaaet siden 1848. Det Forslag, vi faa, vil blive det mest fuldkomne, det mest fremskredne, som man har i Verden, men jeg tror dog ikke, at der er mange Medlemmer her, der vilde sige: Nej, vi maa gaa hele den Udvikling igennem paa det Omraade, som man har gjort andre Steder. Det er det kedelige ved det. Men naar Lovgivningsarbejdet paa et bestemt Omraade længe har ligget brak, vil man dog, naar man skal til at gøre noget, gerne gaa til det, som man baade teoretisk og praktisk anser for det rigtigste. Endelig vil jeg med Hensyn til Børnene modsige den Betragtning, hvorefter man opfatter dem som et Slags Ejendomsobjekt, som Forældrene skulle leve af. Det lyder tilsyneladende humant, naar der tales om Enkers Ret til at disponere over deres Børn som Udbytningsobjekter — ja, jeg forbinder ikke nogen slet Mening med dette Udtryk — men det er en Rest af den antikke Opfattelse, hvorefter Børnene ikke vare andet end Slaver i den patriarkalske Familie. Det er et Synspunkt, som vi burde have forladt.

Det tredje Hovedspørgsmaal er, hvorvidt det er rigtigt at give Bestemmelser med Hensyn til de voksne Kvinder. Jeg vilde gerne understrege, at hvis det virkelig skulde ske, at vi ikke vilde give saadanne Bestemmelser, kan det i alt Fald være ønskeligt at indføre Bestemmelser med Hensyn til unge Kvinder. Paa Berlinerkonferencen faldt Afstemningen med Hensyn til Kvindearbejdet i flere forskellige Afsnit, og det viste sig, at selv om man ikke vilde ind paa noget yderlig-gaaende, vilde man dog have Bestemmelser med Hensyn til unge Kvinder. Men med Hensyn til den voksne Kvinde ønsker jeg at gøre den principielle Betragtning gældende, at jeg kan ikke se, at den Omstændighed, at vi stræbe efter at berede